

Vogelen in het Gooi

Carel de Vink

Mijn eerste werkkring bracht me het Gooi binnen. Eerst Hilversum midden jaren '70, later Bussum. Als nieuwkomer besteedde ik heel wat vrije tijd in de natuur, zeker voordat echtgenote en kinderen mijn aandacht vroegen. Uren fietste en wandelde ik. Als Utrechtse stadsjongen kende ik vooral de Huismus, Kauw, Spreeuw, Parkeend en Kokmeeuw, Houtduif en Gierzwaluw. Het Gooi bleek veel uitbundiger te wemelen van soorten als Ekster, Vink en allerlei mezen, zoals de Kuifmees, die ik voor die tijd maar zelden zag. Ook andere bewoners van tuinen, villawijken en parkbossen brachten me in verrukking. Neem nou de Boomklever, Grote Lijster, Goudvink en in de winter de Barmsijs! Rond Kerkelanden, maar soms ook in hartje Bussum kwam ik van tijd tot tijd oude bekenden tegen, zoals de Zwarte Roodstaart en "natuurlijk" de Kuifleeuwerik, twee soorten, die ook in Utrecht tot de onverwachte, maar regelmatige verrassingen behoorden. Nabij de Hilversumse Meent trof ik op een vroege zomerdag 34 Grutto's, die gezamenlijk een wezel probeerden te verjagen. Vervolgens zochten ze hun overal in het hooiland roepende kuikens weer op. Hun aanwezigheid verbaasde me niet: waar nu de Utrechtse wijk Lunetten ligt, wemelde het in mijn jongensjaren van de Grutto's en in de fortgrachten bewonderde ik Dodaars en Woudaap... Meer indruk maakten de Aalscholvers, Purperreigers en Lepelaars van het Naardermeer. Het nog in pionierstadium verkerende Naarderbos bood Kneuen, Oeverlopers, Kleine Plevieren en Brilduikers. Knutten

maakten Ankeveen onaantrekkelijk. Maar de Wielewalen, tortels (toen nog zonder zomertoevoeging) en Koekoeken hadden aantrekkingskracht. Bovendien dreven langs het Bergse Pad flinke aantallen nesten van de Zwarte Stern. Toen nog wel! Daar belandde ik op een avond in een verkeersopstopping van vogelfanaten. Ze wachtten op de witte schim die even later overvloedig: de Ralreiger. Meteen daarna vertrok iedereen. Een passerend Woudaapje oogstte geen belangstelling. De elkaar najagende Koekoeken en Zomertortels al evenmin. Een groot aantal jaren verdreven andere prioriteiten het "vogelen" naar de achtergrond. Al bleef ik aantekeningen bijhouden: de laatste broedparen van de Wulp en de (waarschijnlijk allerlaatste) bolderende korhaan op de hei. Trekkende Ooievaars. "En passant" zag ik echt nog wel van alles: op weg naar werk en kerk of tijdens het aanmoedigen van mijn kinderen langs de sportvelden van de regio. Of gewoon in de werkpauses. Topper daarbij was de Appelvink. Iedere winter was deze aanwezig in een forse taxus achter het gebouw waar ik werkte. In wisselende aantallen kraakten ze met veel geluid de harde pitten van de steenrode vruchten. Vooral vanaf half februari. Het geluid was binnen te horen! Vooral in april konden de aantallen in de omringende boomtoppen flink oplopen. Ooit telde ik er 35 tegelijk! Op een apriidag genoot ik na werktijd achter glas van een tental dat onder de taxus pitten zocht.

De mannetjes hadden prachtige goudkleurige koppen, die in het licht van de dalende zon leken op te vlammen. Af en toe begon er eentje luid te roepen. De onwelluidende, snerpande kreet (soms bij wijze van zang onderling verbonden en extra lang aangehouden) en het metalige, keiharde tikgeluid. Opeens begonnen drie luid roepende mannetjes met afhangende vleugels te schuifelen rond een favoriet vrouwtje. Ongeveer zoals mussenmannen dat doen. Maar met opgezette gouden "kroonveertjes". Het vrouwtje was er niet van gediend en koos een hoge esdoorn top. Toen ik even later huiswaarts vertrok, zag ik daar twaalf Appelvinken zitten. Hun kreten waren hoorbaar boven het geraas van de auto's uit!

De Appelvink is een topper. Foto: Internet.

Sinds enkele jaren "vogel" ik weer wat bewuster, maar werk ik buiten het Gooi. De Kuifleeuwerik is (landelijk) een zeldzaamheid geworden. De Zwarte Roodstaart lijkt me niet in aantal toegenomen. Voor broedende Grutto's moet je niet meer in de Onder- of Bovenmeent zijn. De Lepelaar is hier geen broedvogel meer. Zijn witte verschijning is aangevuld met die van de Grote Zilverreiger, die bijna een "gewone" soort is geworden. Wielewalen en Zomertortels zie ik niet meer rond Ankeveen en de Woudaap is als broedvogel bijna uit Nederland verdwenen. Zwarte Sterns broeden in lage aantallen ver van het Bergse Pad. Het Naarderbos is opnieuw ingericht. Voor Oeverloper en Brilduiker ga ik liever naar de Huizer Pier. En de hei is verstoken van Wulpen en korren; de Veldleeuwerik is daar gelukkig nog. Rond het Naardermeer zoek ik die soort tevergeefs. De Grauwe Gans broedt overal waar gras en dras elkaar ontmoeten, Met zijn Nijlneef, de Canadese allochtoon en de Brandgans... Mijn huidige werkplek mist de taxus vol roze vruchtjes. En dus ook de Appelvink. En vogelaars kom ik tegenwoordig 'bij bosjes' tegen: niet meer met een simpele, zware kijker om de nek, maar met een lichtgewicht of - liever nog - een kijker met bazooka-allures. De meeste zijn lid van die club, die al 40 jaar actief is met het beschermen en bewonderen van de Gooise vogels. En terecht, want ook zonder broedende Lepelaars is de natuur van het Gooi boeiend en ten volle onze aandacht waard.